

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

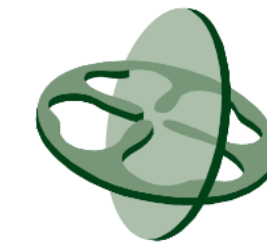
Tootjaorganisatsioon Eesti Liha loomise eeldused

Anu Hellenurme
EPKK lihatoimkond

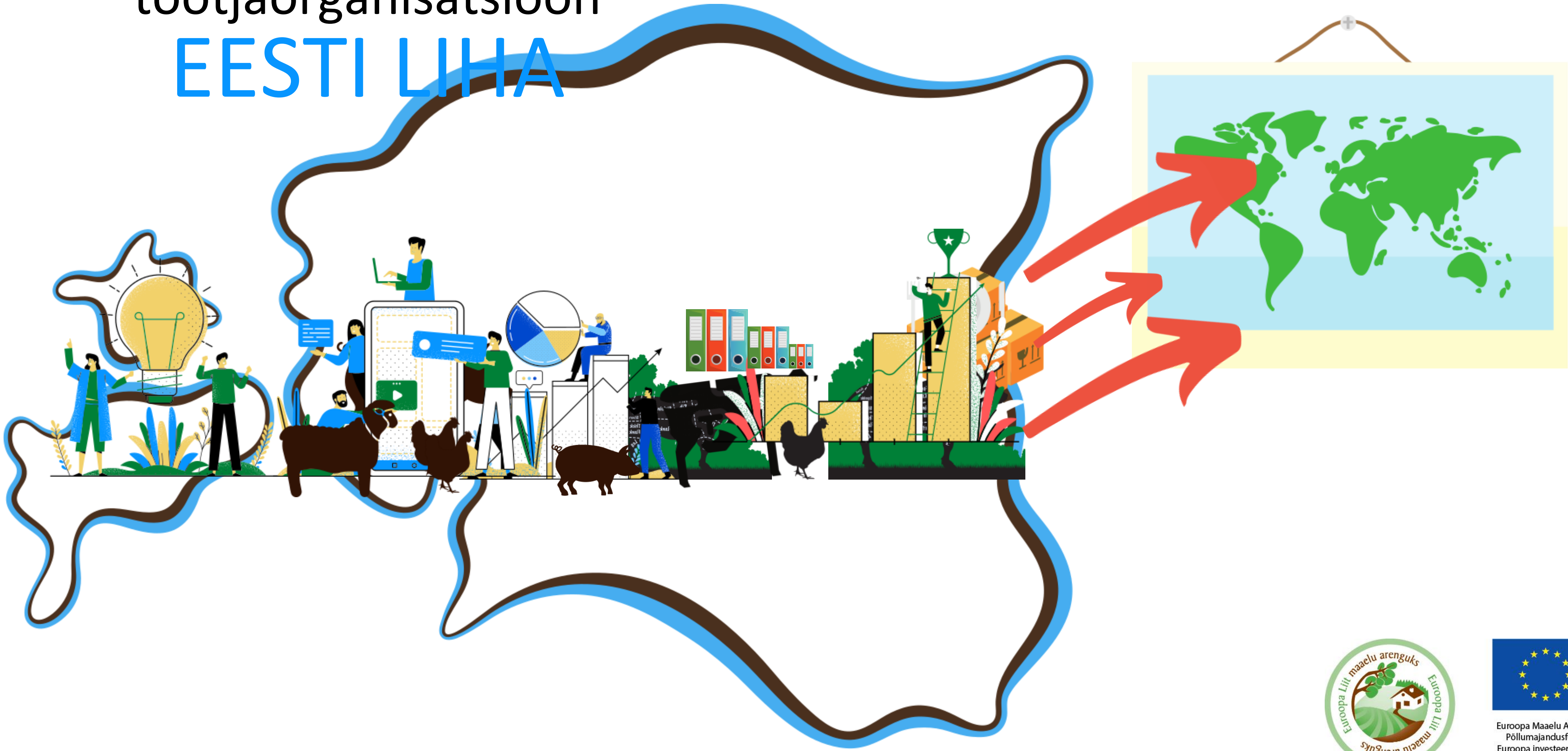

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Unistus - tootjaorganisatsioon EESTI LIHA

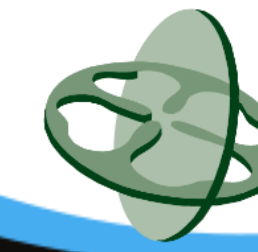

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

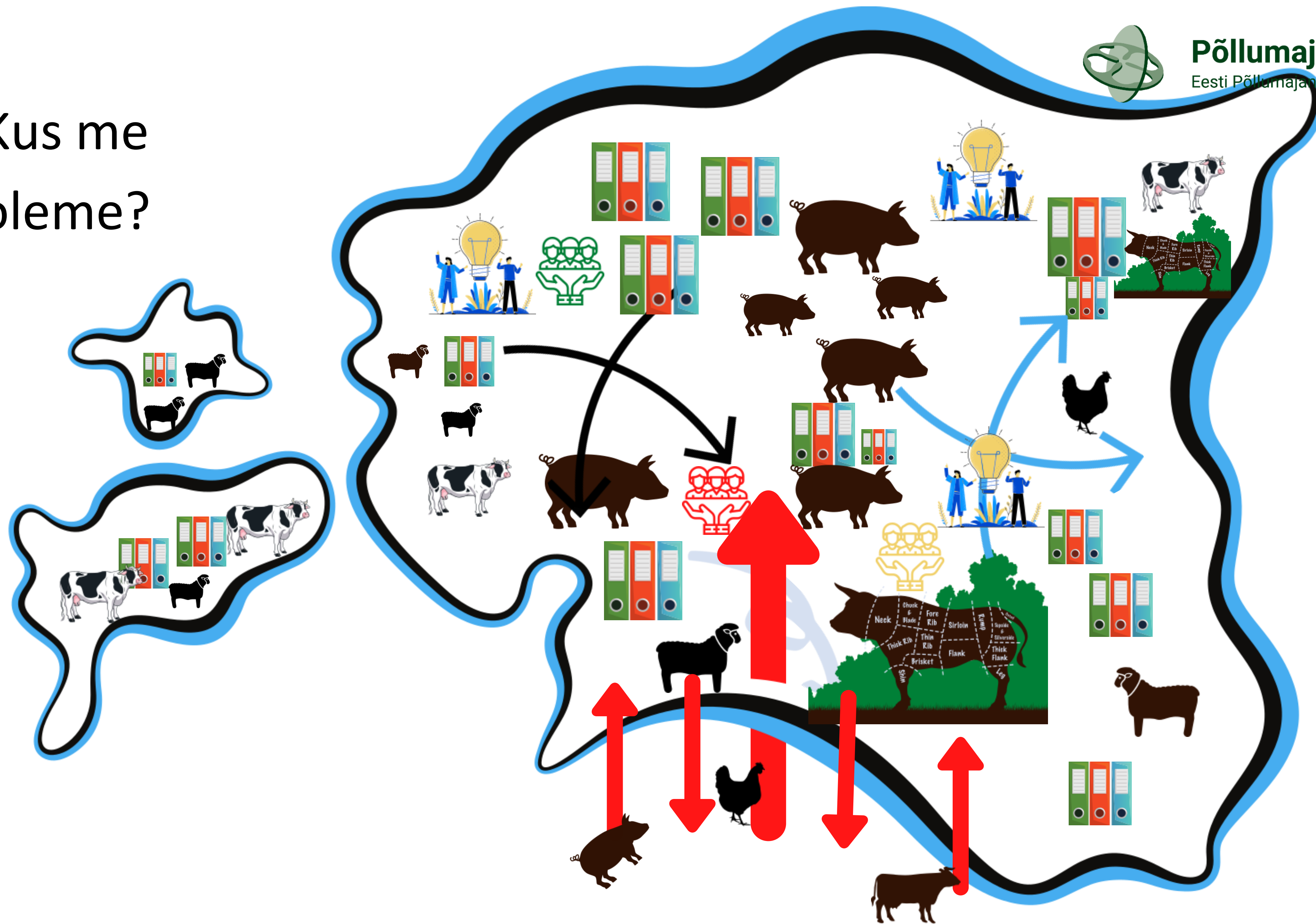

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

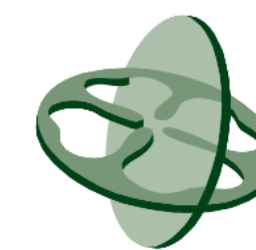

Kus me
oleme?

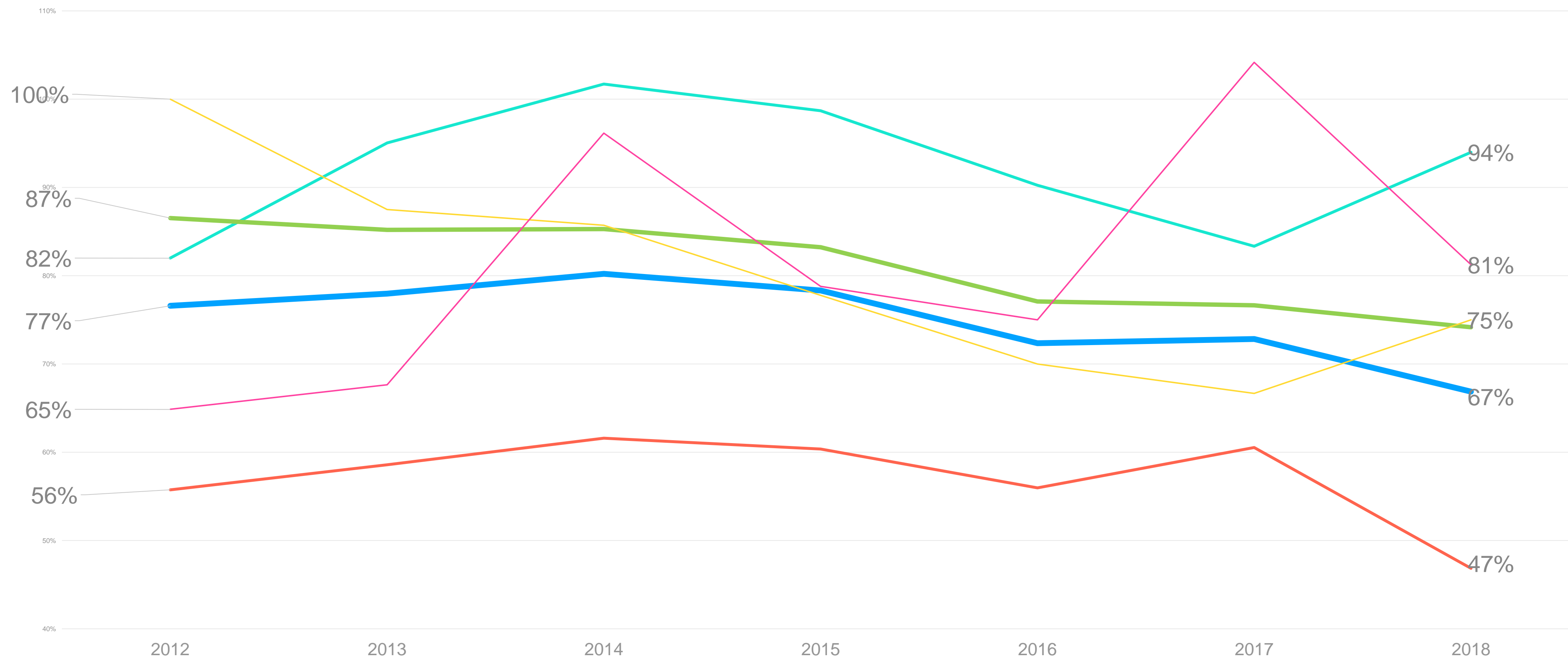

Isevarustus = toodang / (toodang + import - eksport)

Lihaga isevarustus, 2012-2017
Allikas: Statistikaamet PM42

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

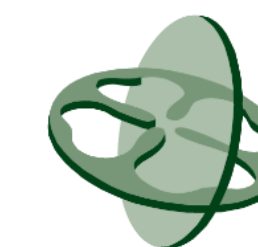

— Lih ja rupsid kokku — Veiseliha — Sealiha — Lamba- ja kitseliha — Linnuliha — Rupsid

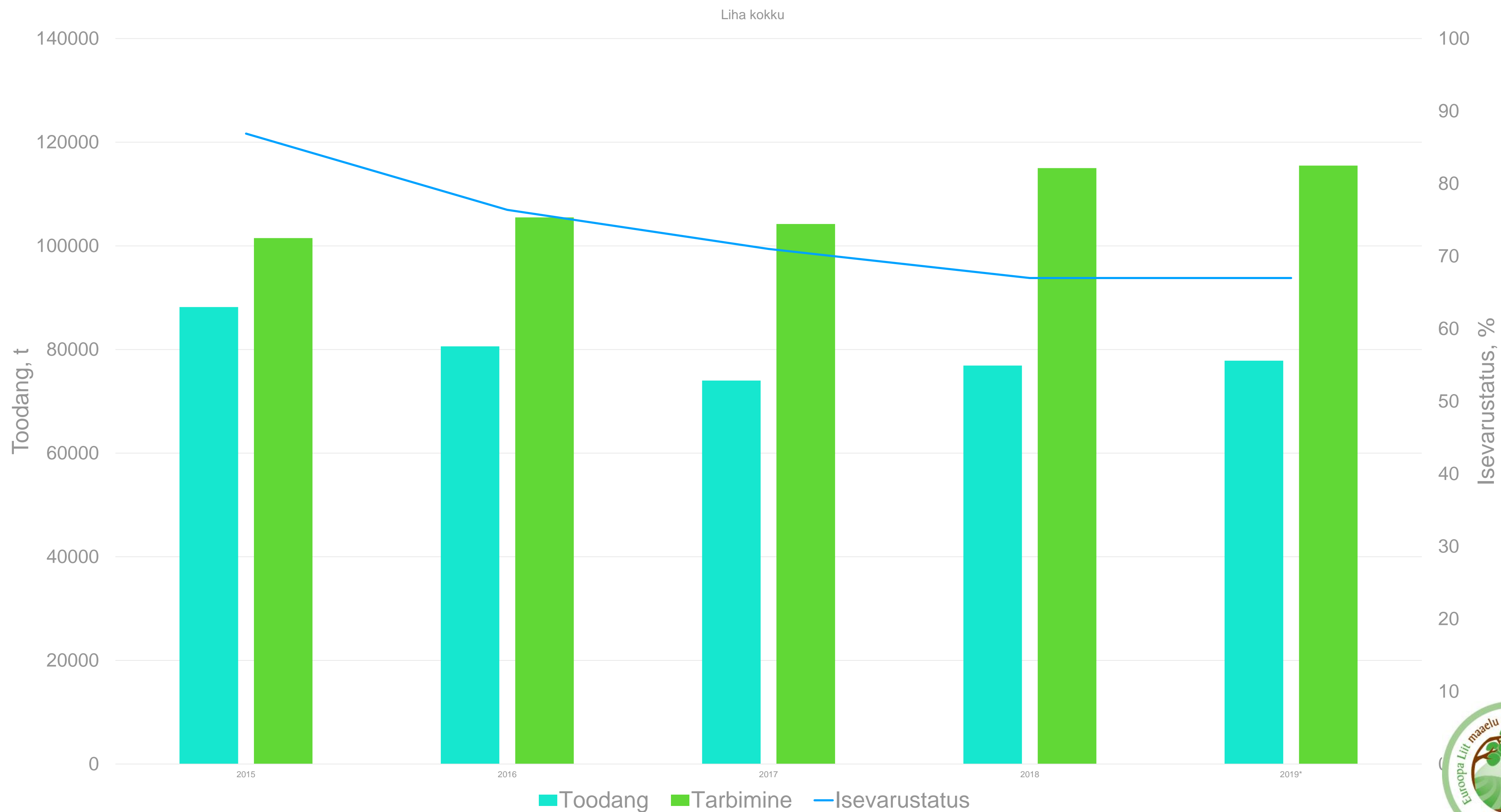

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Isevarustus liha kokku

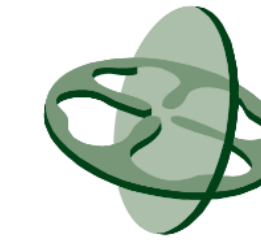
Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

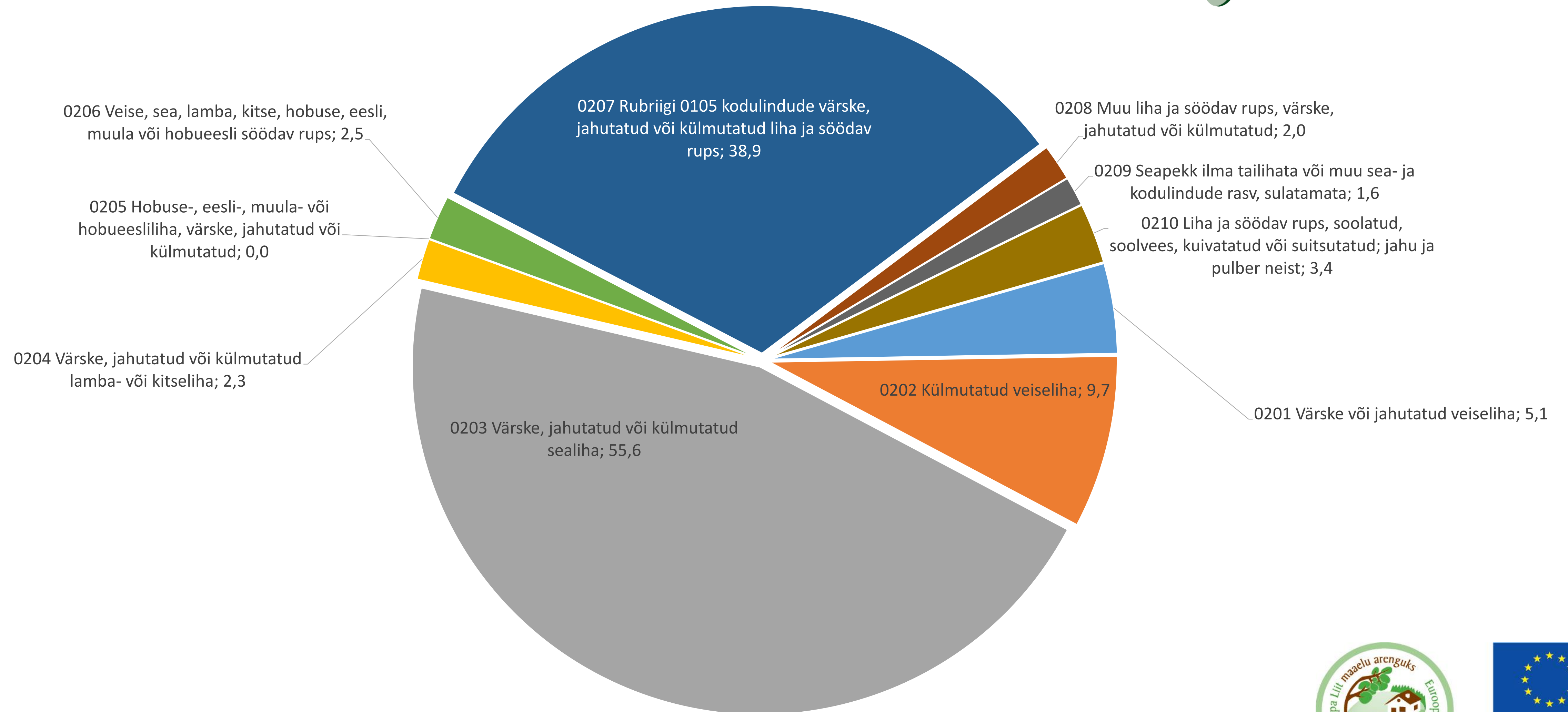
Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

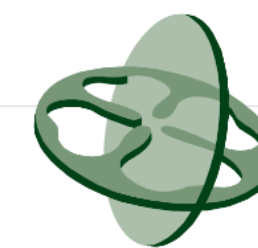
Liha import järgi 2019. aastal, kokku 121,1 mln eurot

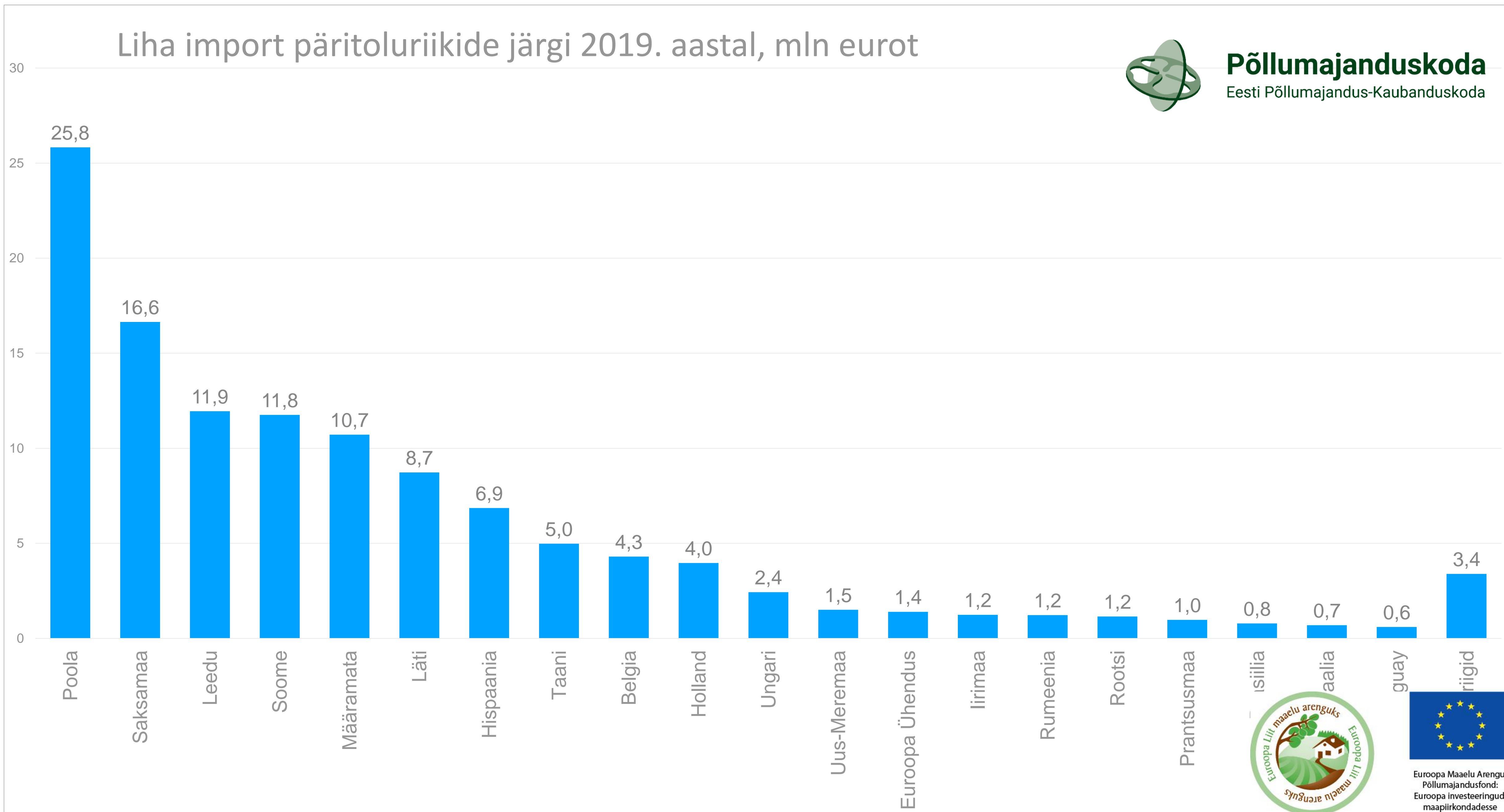
Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Liha import päritoluriikide järgi 2019. aastal, mln eurot

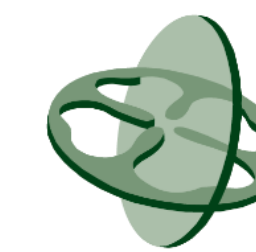

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Kui palju tööd ja tulu ühes aastas võiks anda imporditud liha asendamine kodumaiselega?

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

	Lihaveisekasvatus	Seakasvatus	Linnukasvatus	Kokku
Värske ja külmutatud veiseliha import, mln eurot	14.8			109.3
Värske, jahutatud või külmutatud sealiha import, mln eurot		55.6		
Kodulindude värske, jahutatud või külmutatud liha, mln eurot			38.9	
Hinnanguline sisendite kasutus sellise koguse liha tootmiseks				
Ostusöödad, mln eurot	3.1	35.3	15.5	54
Tööjõud põllumajandusettevõtetes, aastaühikut	1388.3	473.5	338.2	2200
Veterinaarkulud, mln eurot	0.6	2.3	0.2	3
Masinate ja ehitiste korrashoid, mln eurot	7.4	2.1	1.3	11
Energia (mootorikütus, elekter, kütteained), mln eurot	6.5	3.3	1.5	11
Lepingulised tööd, mln eurot	3.2	2.2	1.7	7
Rendikulud, mln eurot	2.4	0.1	0.0	3
Intressikulud, mln eurot	0.9	0.4	0.4	2
Netoinvesteering, mln eurot	15.6	3.3	5.2	24
Netolisandväärtus, mln eurot	19.5	13.7	9.2	42

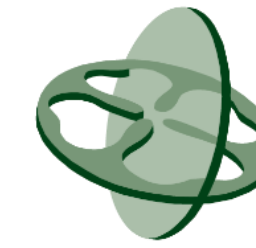
Allikas: Ants Hannes Viira EMÜ hinnangulised arvutused Statistikaameti väliskaubanduse andmete ja FADN andmebaasi andmete alusel

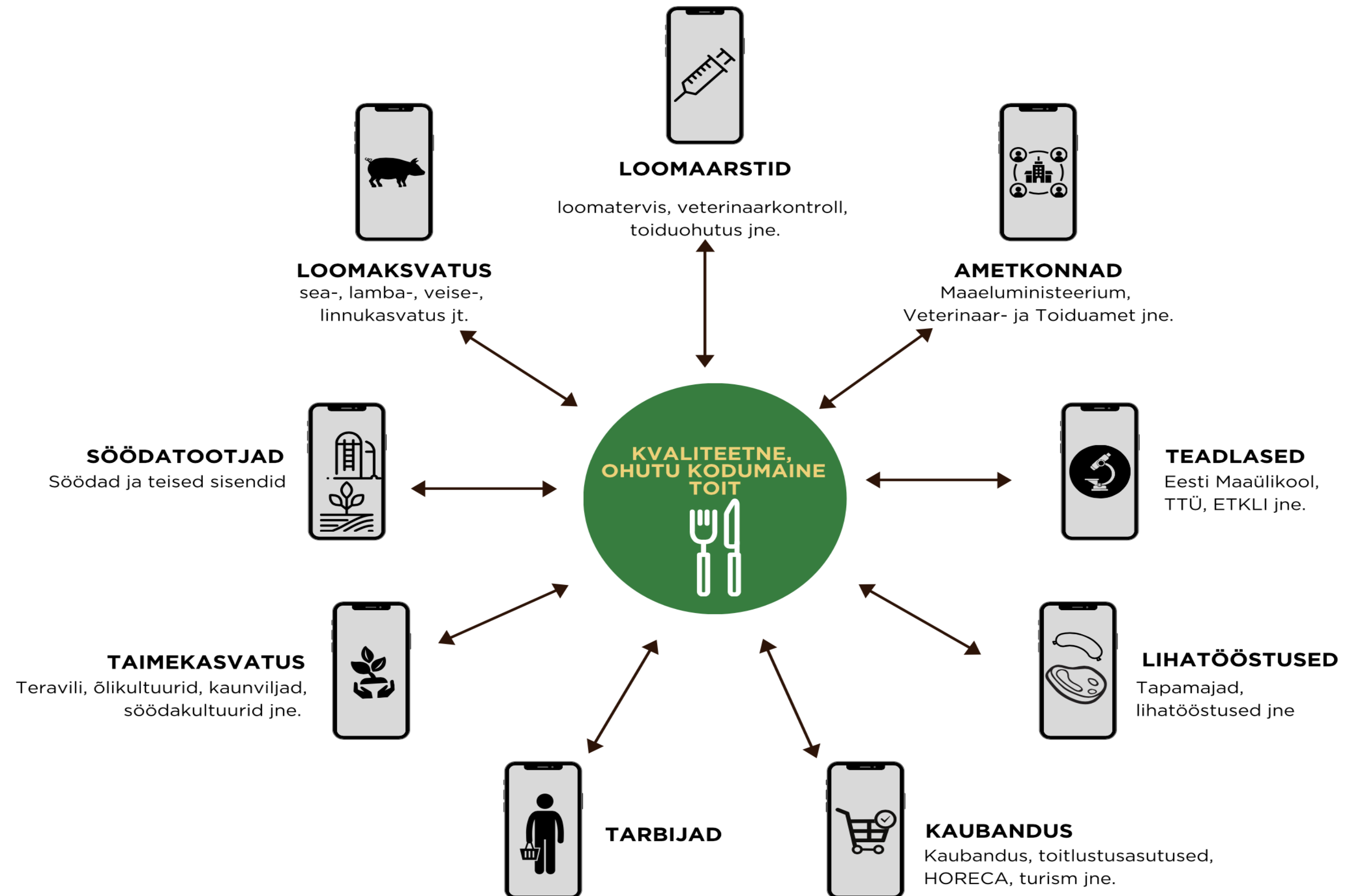
Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfondi
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse

Toidutootmise tarneaahel! Koostöö! 3 x päevas vajame toitu!

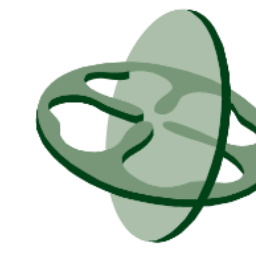
Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

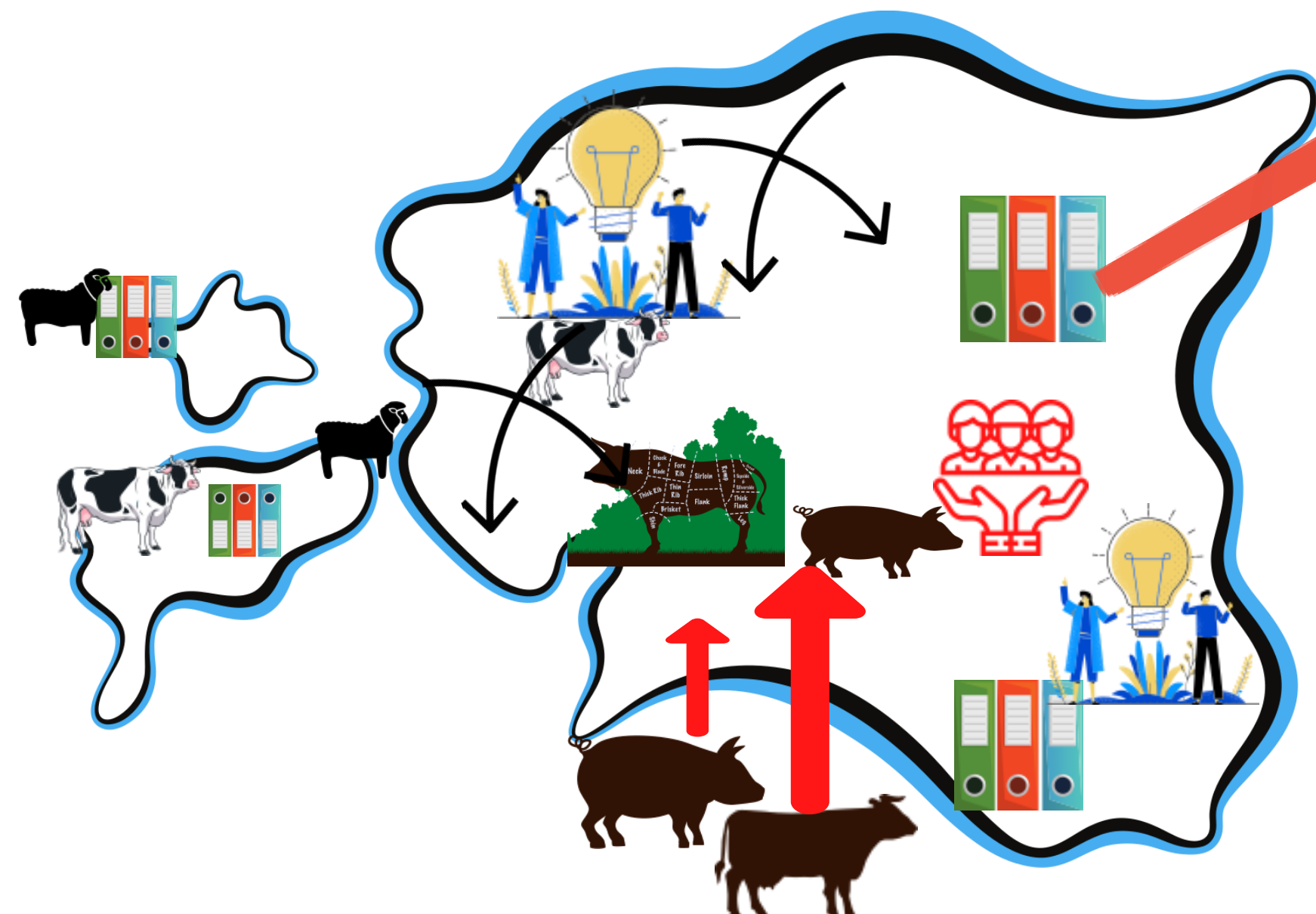
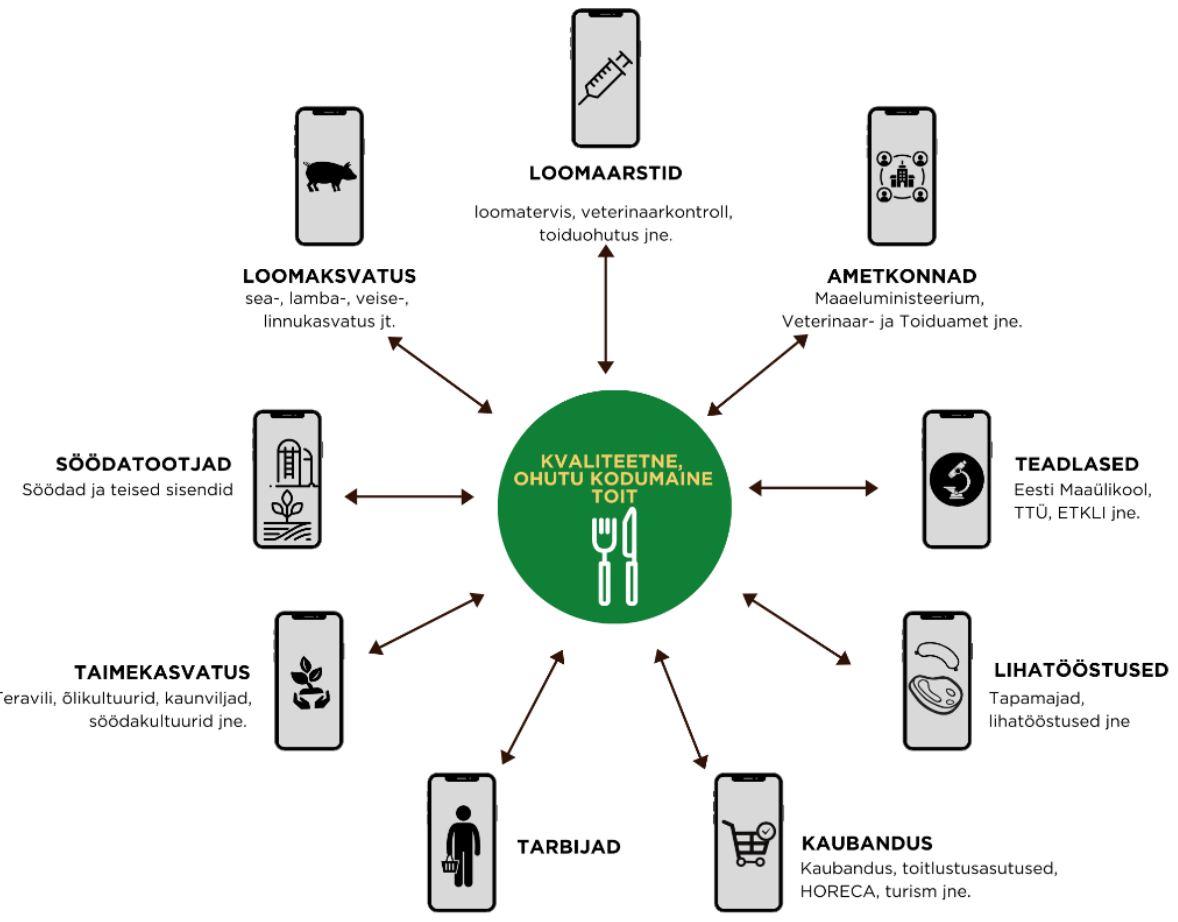
Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Teekond

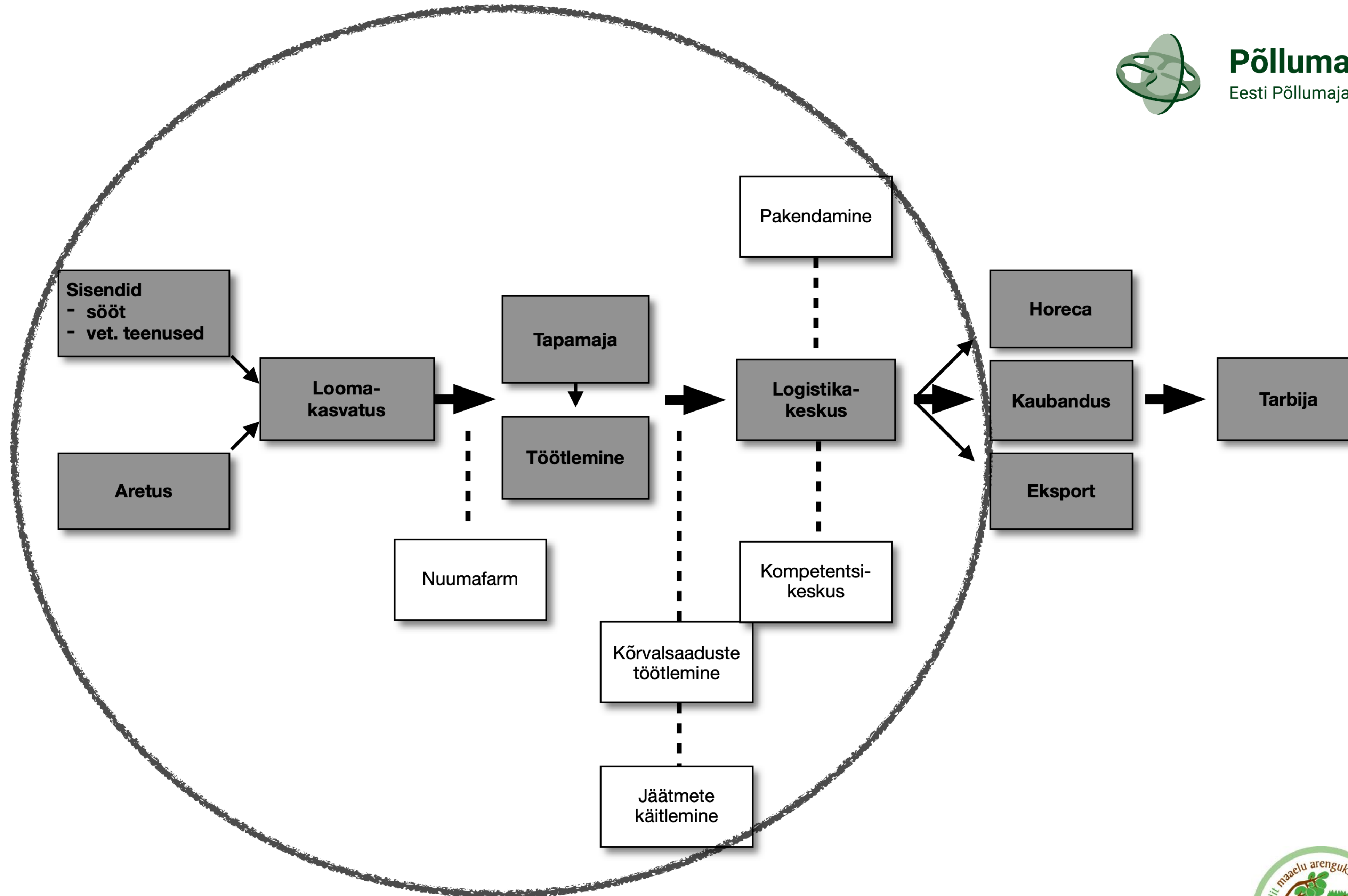
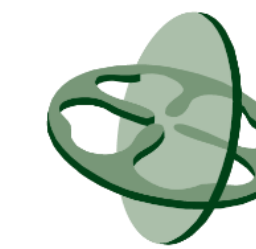
Siit- sinna!

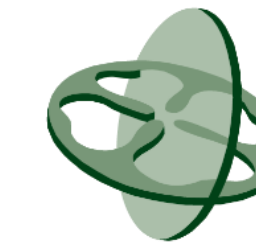
Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

1. samm

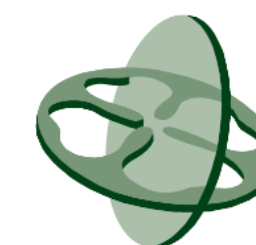
Idee formuleerimine/paberile saamine

- Kaasamine;
- Meeskonna loomine;
- Liikmete kaardistamine;
- Ressursi kaardistamine;
- Koolitamine; töö sektoripõhistes töögruppides;
- Asutajaliikmete selgumine;
- Organisatsiooni kirjeldamine;
- Kokkuleppe saavutamine

2. samm

Tunnustatud
tootjaorganisatsioon Eesti Liha

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Tunnustatud
toode: VEISED JA
VEISELIHA

SIGA

LAMMAS

MUU

Liige 1

Liige 2

Liige 3

Liige 4

Liige 5

Liige 1

Liige 2

Liige 1

Liige 2

Liige 3

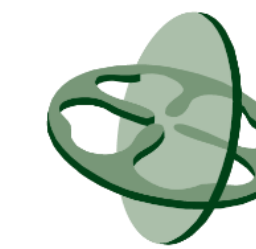
Liige 1

5 liiget
tunnustab
aastas 100 000
euro väärtuses
toodet

Iga sektor tuleb
eraldi
tunnustamise
nõuetele
vastavusse viia

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Tootjaorganisatsiooni tunnustamine

Tunnustamise saamiseks peab tootjaorganisatsioon:

- Olema loodud tootjate algatusel;
- Koosnema konkreetse põllumajandussektori tootjatest ja tegutsema nende juhtimisel;
- Tegelema vähemalt ühe tegevusega:
  - Ühine töötlemine;
  - Ühine turustamine, sh ühine müügiplatvorm ja transport;
  - Ühine pakendamine, märgistamine, reklaamimine;
  - Ühine kvaliteedikontroll;
  - Seadmete ja hoidlate ühine kasutamine;
  - Sisendite ühishanked;
  - Tootmisega otseselt seotud jäätmete ühine käitlemine.
- Järgmina vähemalt ühte konkreetset eesmärki

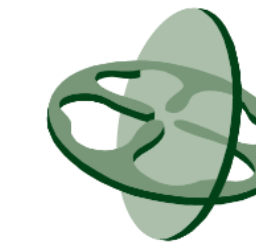
Tootjaorganisatsiooni tunnustamine

Peab täitma vähemalt ühte järgmistest eesmärkidest:

- tootmise kavandamine ja kohandamine vastavalt nõudlusele, eriti kvaliteedi ja koguse osas;
- pakkumise koondamine ja toodete turuleviimine, sh otseturunduse kaudu;
- tootmiskulude ja investeeringutasuvuse optimeerimine reageerimaks keskkonnavalastele ja loomade heaolu standarditele, ning omahindade tasakaalustamine;
- säästvate tootmismeetodite, uuenduslike tavade, majanduskonkurentsi ja turu arengu uuringute tegemine;
- keskkonnasäästlike viljelustavade ja tootmistehnoloogia ning loomade heaolu tagamise tavade ja tehnika kasutamise edendamine ja selleks tehnilise abi osutamine;
- tootmisstandardite kasutamise edendamine ja selleks tehnilise abi osutamine, tootekvaliteedi parandamine ja kaitstud päritolunimetuse, geograafilise tähise või riikliku kvaliteedimärgisega toodete arendamine;
- kõrvalsaaduste ja jäätmete käitlemine, eelkõige vee, mulla ja maastiku kaitseks ning elurikkuse säilitamiseks või arendamiseks;
- loodusvarade säästvasse kasutamisse ja kliimamuutuste leevendamisse panustamine;
- reklaami ja turustamise algatuste ettevalmistamine;
- futuuritygude ja kindlustussüsteemide kasutamiseks vajaliku tehnilise abi andmine.

3. samm

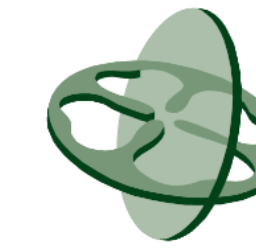

Ühise kvaliteedikava loomine

- Liha kvaliteedi garantii - “Eesti liha” märk:
  - Kokkulepitud rangemad tootmisnõuded või eriline tootmisviis.
  - Ühine tunnustatud kvaliteedikava aitab tarbijal eristada kvaliteedikavas osalevate lihatootjate toodet teistest samalaadsetest ning kvaliteetikavas osalejate iga-aastase kontrolli abil saab tarbija kindlustunde, et toode või tootmisprotsess on kvaliteetne.
  - Tarbija tunneb ja ostab “Eesti liha” märki, teab selle taustalugu ning väärtust.

Kvaliteedijuhtimine

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

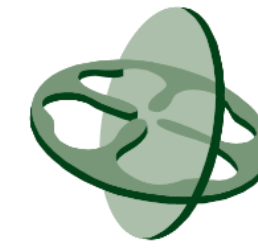
Edasi:

- Tootjad on teadlikud ning järgivad kõiki tootmise etappide ning toodete kvaliteedi kohta sätestatud õigusakte. TO koolitab oma liikmeid;
- Sobiva kvaliteedijuhtimissüsteemi valimine ja juurutamine sõltuvalt turu nõudlusest või tootmise eripäradest. Tähelepanuta ei saa jätta standardeid seoses keskkonna ja sotsiaalse vastutusega;
- Sertifikaadi omanik on TO;
- Kliendi auditid ja tagasiside (rahulolu).

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Kvaliteedisüsteemi ja sertifitseerimise kasulikkus

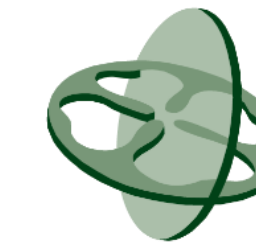
- Lisab toodetele väärtust;
- Loob juurdepääsu uutele klientidele ning turgudele;
- Suurendab toiduohutust ning sellega vähendab mainekahju ohtu;
- Muudab tootmise efektiivsemaks;
- Loob uusi teadmisi põllumajanduses kasutatavatest kvaliteedijuhtimissüsteemidest;
- Loob tugevama reputatsiooni eksportööride seas;
- Suurendab konkurentsivõimet.

4. samm

Investeeringud

- Tapamaja/tööstus;
- Nuumafarm;
- Logistikakeskus;
- Kompetentsikeskus

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

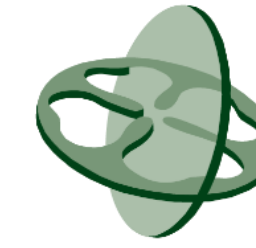

Hea koostöö eeldused tootja töötaja vahel saavad olla siis kui

- Koostöö tootja ja töötaja vahel peab olema mõlemale poolele kasulik.
- Pidev suhtlus omavahel ja tagasiside kvaliteedi kohta.
- Arusaamine SEUROP – st ühesugune
- Stabiilne koostöö aastaringi – kiputakse tegema oksjoneid elusloomadele ja sellega võivad muutuda ka suhted vastastiku puhtalt “äriliseks” – „aitan Sind, kui mul on kasulik aidata“ (kui tuleb türklane või leedukas ja ostab elusloomad väga hea hinnaga ära, jääme meie kohalikud sellest kogusest ilma ja kui kasvatajad on hädas loomade realiseerimisega, suhtume ka meie vastavalt)
- Mõlema poole püüdlused parima kvaliteedi poole – siit ka parem hind välisturul.
- Kvaliteedisertifikaadid (N: FSSC, BRC) (looma tervis, heaolu, sööda kvaliteet, töötajate heaolu jne)
- Tõuaretus

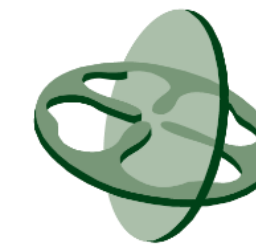

Organisatsiooni toimimiseks on oluline, et

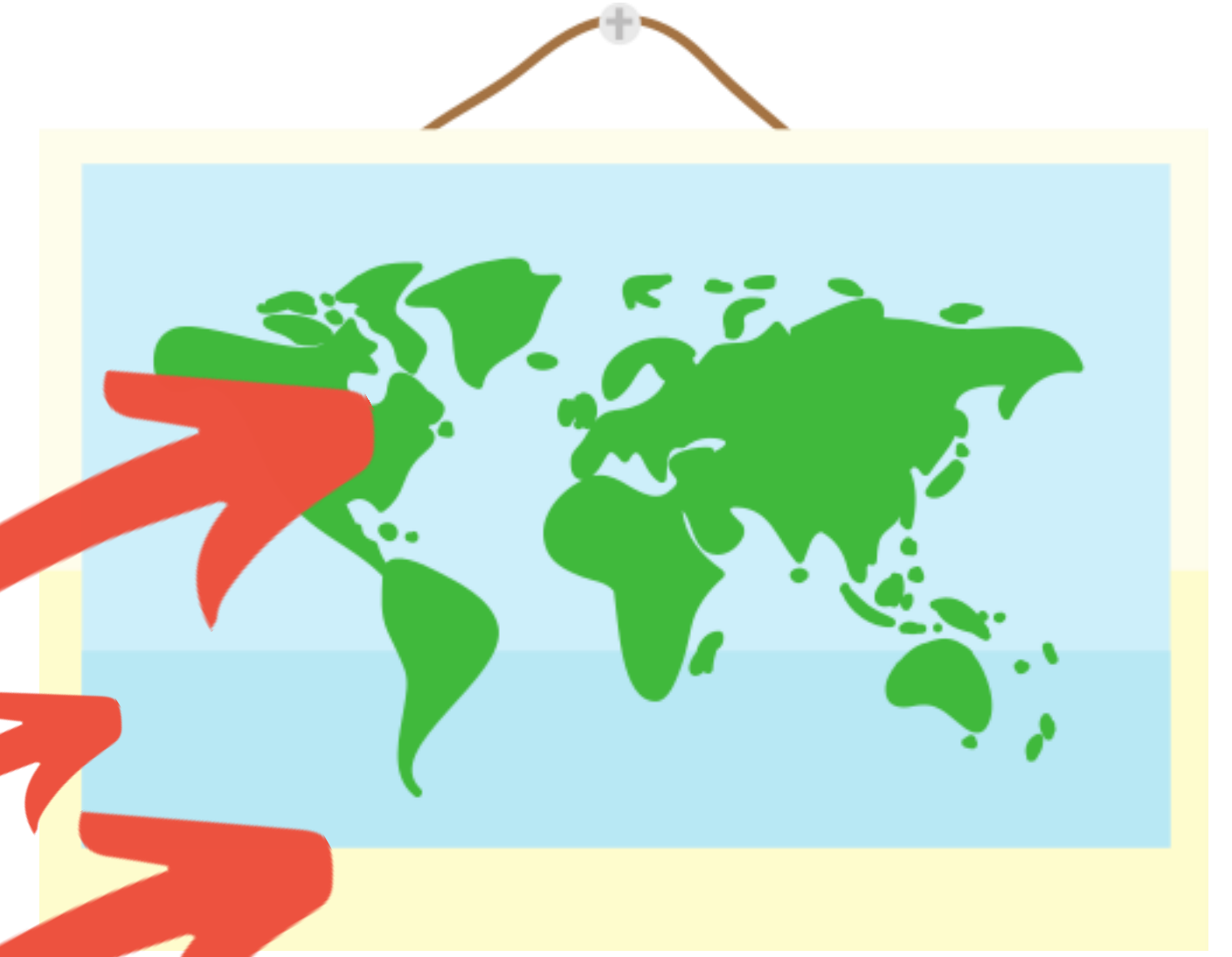
- Oleks tagatud pidev kommunikatsioon liikmete ja juhatuse vahel;
- Oleks tagatud usaldusväärne, sõbralik ja positiivne õhkkond, kus probleemid lahendatakse ühiselt, rahulikult ning koheselt;
- Organisatsiooni juhiks igapäevaselt võimekas, avatud ning usaldusväärne liider.

Tootjaorganisatsioon EESTI LIHA

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Jõudu ja jaksu
meile kõigile!
Täna!

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse